ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE RUTHENIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, by
The Little Russian Nat'l Union
of America
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year ..... $2.00 | Canada & Europe:
half year ..... 1.00 | per year $3.00
single copy .. .03 | half year 1.50

СВОБОДА

ЗАПОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„РУСКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік ..... $2.00 | Канада і Европа:
на пів року 1.00 | на рік $3.00
поод. число .03 | на пів року 1.50

УРЯДОВИЙ ОРГАН Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE L. R. NAT'L UNION OF AMERICA

РІК XXII. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота 29-го серпня 1914. Ч. 42. VOL. XXII. Jersey City, N. J., Saturday, August 29, 1914. N. 42.

ДАЛЬШИЙ ПОБІДНИЙ ПОХІД НІМЦІВ ПРОТИ ФРАНЦІЇ.

Німецькі війска здобули сильну кріпость Лонві і займають три французькі міста.

Сьвітла побіда австрійських війск під Красником, в Росії.

Революція на Україні, в Польщі, Фінляндії і Кавказі.

ВІЙНА АВСТРІЇ І НІМЕЧЧИНИ ПРОТИ РОСІЇ.

ВЕЛИКА ПОБІДА АВСТРІЙЦІВ ПІД КРАСНИКОМ.

Берлін (бездр. телегр.), 26. серпня. — **Телеграми з Відня доносять про велику побіду австрійської армії над Москалями під Красником. На цілій боєвій лінії, яка тягнула ся на 70 км., Австрійці побили на голову Москалів і змусили їх до утечі. Битва тривала через три дні. Страти російського війска великі. Богато убитих і ранених. Австрійці взяли у неволю 3.000 Москалів; крім сего здобули 20 гармат, 7 мітралєз, 3 прапори і богато возів з амуніцією та військовими матеріялами.**

Російська армія була в силі 4 до 5 корпусів т. є около 200.000 людий. До головної битви прийшло на згірях між Красником а Фрамполем здовж лісів і ріки Ходоль. Російська армія в неладі подала ся назад в напрямі міста Люблина.

Місцевість Красник лежить в Польськім Королівстві у віддаленю 28 амер. миль від Люблина, столиці люблинської губернії, а 30 амер. миль на північ від галицької границі коло Сандомира.

РЕВОЛЮЦІЯ ГНОБЛЕНИХ НАРОДІВ В РОСІЇ.

Вашінґтон, 27. серпня. — **Народи, які жиють під російським царатом, повстали проти Росії. Революція прибирає щораз більші розміри і обіймає Польське Королівство, Україну, Фінляндію і Кавказ.**

Поляки в Росії приймили радісно австрійські і німецькі війска, які війшли до Польського Королівства.

Повисша вість походить від капітана Бой-Ед'а, який є приділений яко військовий аташе до німецького посольства у Вашінґтоні. Кап. Бой-Ед повернув перед кількома днями з Европи і подав висше згадану вість на підставі вірогідних жерел німецького правительства.

ПОБІДА АВСТРІЙЦІВ НА БУКОВИНІ.

Манчестер, 26. серпня. — **На границі буковинсько-російській побило австрійське війско російську армію, яка була в силі 20.000 людий. Кільнасот Москалів взято у неволю, крім сего забрано богато военного матеріялу.**

Підчас відвороту Москалї рабували і палили села.

ВІЙСКА АВСТРІЙСЬКІ І НІМЕЦЬКІ ПОЛУЧИЛИ СЯ РАЗОМ В ПОЛЬСЬКІМ КОРОЛІВСТВІ.

Манчестер, Н. Г., 26. серпня. — Австро-угор. посол в Злучених Державах, др. К. Думба одержав урядову вістку, що **на захід від ріки Висли в Польськім Королівстві получили ся разом війска австрійські і німецькі. Рівночасно одержав потверджене вісти про побіду Австрійців під Красником.**

МОСКАЛЇ ЙДУТЬ НА ЛЬВІВ.

Петербург, 28. серпня. — **Російський ґенеральний штаб доносить, що російське війско йде скорим походом на Львів. Головна армія російська перейшла східну границю Галичини здовж ріки Збруч і заняла міста Збараж, Зборів, Тернопіль і Чортків. Передні стороже російської армії перейшли вже ріку Серет і дійшли до ріки Золотої Липи. Австрійські війска на цілій лінії подають ся назад.**

До більшої битви доси ще не прийшло. Російські війска сподіють ся за кільна днів заняти Львів.

Коли повисша телеґрама є правдива, то належить заключати, що австрійська армія в Галичині займе супроти Росії становище оборонне. Отверта границя Галичини від сторони Росії вимагала би дуже великої армії, щоби боронити її перед нападом. Доперва терен на лінії Галич — Бережани — Золочів може дати австрійській армії кориснійші становища, щоби ставити чоло армії неприятеля. Буде залежати від сего, якою силою розпоряджає Австрія на терені в Галичині, бо, як звісно, головна сила австрійська находить ся в Польськім Королівстві. На случай великої російської переваги австрійська армія в Галичині займе оборонне становище коло фортів кріпости в Перемишли.

ПОХІД МОСКАЛЇВ У СХІДНИХ ПРУСАХ.

Петербург (через Лондон), 27. серпня. — **Велика російська армія під командою ґен. Ренненкампфа посуваєть ся чимраз глубше у Східних Прусах. Німці подають ся назад в напрямі своїх кріпостий.**

Перша армія, яка перейшла границю від сходу, заняла німецькі міста Інстербург і Тільзіт та прямує на кріпость Кенігсберґ. Друга армія від полудня заняла місто Остероде і зближаєть ся до кріпости Аленштайн.

Майже половина Східних Прус находить ся в руках Москалів.

Німецька провінція Східні Пруси сягає до ріки Висли, здовж котрої йде перша німецька головна оборонна лінія, утворена через 6 кріпостий. Німецьке війско, яке є в значно меньшій силі, уступає перед великою російською армією в напрямі оборонної лінії. Заки Москалї дійдуть до ріки Висли у Східних Прусах, мусять здобути обі кріпости Аленштайн і Кенігсберґ, які лежать в половині дороги. Здобутє всіх кріпостий займе в кождім разі ще досить богато часу, а тимчасом Німеччина у Франції може упорати ся і значну часть своєї сили звернути против „північного медведя".

РОСІЯ МОЖЕ ПОСТАВИТИ ДО БОЮ 20 МІЛЇОНІВ?

Петербург, 27. серпня. — **Російське правительство заявило, що на случай потреби може покликати під оруже 20 мілїонів людий.**

Що Росія, яка числить поверх 170 мілїонів населення, може числити около 20 мілїонів мущин, спосібних до війска, сему можна повірити. Лише в тім біда, що треба би тих 20 мілїонів вивчити і зоружити. Росія може зоружити найбільше 4 до 5 мілїонів і то вже лихо. Решту свого війска могла би зоружити хиба нагайками, яких в Росії значно більше ніж карабінів.

ЗА ТРИ ТИЖНІ В БЕРЛІНІ?

Петербург (через Лондон), 28. серпня. — **Урядово проголошено, що російське війско найдальше до трох тижнів буде в Берліні.**

Росія покінчила вже мобілїзацію. 8 мілїонів людий стоїть під оружем. Російські війска є розділені на чотири 2-мілїонові головні армії: одна армія у Східних Прусах, дві в Польськім Королівстві, а одна в Галичині.

Мимо великої сили Росія не думає здобувати ворожих кріпостий приступом, але буде йти все наперед, лишаючи до облоги кріпостий відповідну силу, щоби забезпечити ся від можливого нападу з боку.

Коли Французи й Анґлійці перестали вже хвалити ся побідами, то тепер в їх слїди пійшла Росія. Кожда телеграма з Петербурга, прикрашена ще в Лондоні або Парижи, вихвалює під небеса свою силу. Але дотепер про великі її успіхи нема ще ніяких вістий.

—o—

ЦІСАР ФРАНЦ ЙОСИФ ЗОВСІМ ЗДОРОВИЙ.

Філядельфія, Па., 27. серпня. — **Австр.-угор. консулят у Філядельфії одержав з Відня відомість, що стан здоровля цісаря Франца Йосифа є зовсім вдоволяючий. Поголоски про хоробу цісаря є неправдиві.**

—o—

ВІЙНА НІМЕЧЧИНИ ПРОТИ ФРАНЦІЇ.

НІМЦЇ ЗДОБУВАЮТЬ КРІПОСТЬ ЛОНВІ.

Лондон, 27. серпня. — **Сильна німецька армія вдарила на кріпость Лонві. По короткій битві французьке війско уступило. Німці заняли кріпость Лонві, причім однак понесли великі страти в людях.**

Французька кріпость Лонві лежить недалеко від люксембурської границї. Лонві належить до кріпостий, які творять головну оборонну лінію Французів. Саме місто є невелике, числить всего 10.000 населення. Гористий терен довкола кріпости утруднив її здобутє.

ЦІЛА КРІПОСТЬ НАМУР В РУКАХ НІМЦІВ.

Берлін (через Лондон), 27. серпня. — **Всї форти кріпости Намур в руках німецьких.**

Не цілий тиждень тривала облога кріпости Намур Німцями. До острілюваня уживали Німці гармат дуже тяжкого калїбру: 31 і 42 цент. моздїри і гавбиці. Майже всї форти знищені. Населене міста відносило ся до Німців приязно.

Ціла околиця між Ліеж а Намуром страшно знищена. В місцевости Герв, яка числила 500 домів, лишило ся всего 19. Богато Бельгійців поутїкало до Франції.

НІМЦЇ ЗАЙМАЮТЬ ФРАНЦУСЬКІ МІСТА ЛІЛЬ, ВАЛЄНСІ І РУБЕ.

Лондон, 27. серпня. — **Німецька армія, яка надійшла від Брукселї у великій силї, заняла французькі міста Ліль, Валєнсі і Рубе. Армія союзників подала ся назад, займаючи оборонне становище на лінії Камбр і Лешато. Німця заняли міста без боротьби.**

Міста Ліль і Валєнсі лежать у віддаленю 10 миль від бельґійської границї, місто Рубе 5 миль. Найбільше військове значінє має місто Ліль. Воно становило крайну точку головної оборонної лінії Французів, хоч не було сильно укріплене. Тут находив ся французький арсенал і великі бараки військові.

ПАРИЖ ЗАПЕРЕЧУЄ ВІСТЬ ПРО ЗАНЯТЄ КРІПОСТИ ЛІЛЬ НІМЦЯМИ.

Лондон, 28. серпня. — **З Парижа доносять, що вість про занятє кріпости Ліль є ще передчасна. Натомісць в околиці міста ведеть ся завзята боротьба.**

ЗАГАЛЬНА СИТУАЦІЯ

НА ТЕРЕНІ ВІЙНИ ПРОТИ РОСІЇ.

З причини браку точнійших відомостий з терену війни, годі означити докладно дійсну ситуацію щодо розложення сил обох воюючих сторін.

На підставі петербурських і берлїнських донесень належить приймити, що боєва лінія йде від Балтийського моря здовж ріки Висли до галицької границї коло Сандомира, відтак в напрямі Рави руської, Каміньки струмилової, Золочева, Бережан аж до ріки Днїстра.

Головний центр отже лежить в Польськім Королівстві. Тут знаходять ся по обох сторонах найбільші маси війска. Німецькі й австрійські війска получили ся тут разом і посуваютъ ся чимраз дальше, про що свідчить послїдна побіда Австрійців під Красником.

Натомісць на обох крилах (т. є на правім крилї в Галичині і на лївім крилї у Східних Прусах) війска німецькі й австрійські подають ся назад, щоби заняти оборонне становище при кріпостях. Німецькі війска у Східних Прусах розпочали відворот в напрямі ріки Висли; австрійські війска в Галичині в напрямі кріпости в Перемишли. Сим дасть ся оправдати скорий похід російських війск в Галичині і Східних Прусах без важнійших битв. Однак ще не є виключене, що й тут, коли трафить ся добра нагода, австрійські і німецькі війска перейдуть до офензиви.

На кождий случай належить сподівати ся, що ціла східна Галичина опинить ся небаром в руках Москалїв. Однак се не буде ще означати побіди Москалів.

—o—

ЗАГАЛЬНЕ ПОЛОЖЕНЄ НА ТЕРЕНІ ВІЙНИ У ФРАНЦІЇ.

В послїдних трох днях Німцям удало ся прогнати Французів і їх союзників зовсім за границї Бельгії (крім армії, яка находить ся коло Антверпії).

Цїлий военний терен находить ся тепер здовж першої французької боєвої лінії, яка тягнеть ся від кріпости Ліль (на заході) до кріпости Бельфорт (над швайцарською границею). Німецькі війска находять ся вже 10 до 15 миль в глубині Франції. Треба надіяти ся, що за кільна днів Німці розпічнуть знова напад на лінію Французів. Дотепер удало ся вже Німцям в двох місцях перервати французьку лінію. Між кріпостями Епіналь і Бельфорт заняли Німці місто Аменс. Через скоре здобутє кріпости Лонві зискали Німці дуже корисне положенє. Довга боєва лінія французька, роздїлена на двоє, дає тепер Німцям спромогу зробити напад з боку.

Також і на обох крилах армії Французам не щастить ся. Занятє міст Ліль, Валєнсі і Рубе Німцями означає, що ліве крило французької армії є окружене і находить ся у великій небезпеці.

Взагалї положенє Французів безнадійне. Наради военні в Парижи, жаданє нової помочи від Анґлії, утворенє нового кабінету, приготовлення до оборони Парижа, скупі вісти з поля війни — все те вказує, що Франції грозить вже не абияка небезпека.

Німці стоять вже у віддаленю всего 120 миль від Парижа.

З французьких рапортів можна вичитати, що за кілька днів рішить ся доля Франції.

ЛЬОРД КІЧЕНЕР ЖАДАЄ 600.000 ВІЙСКА.

Лондон, 27. серпня. — **Анґлїйський мінїстер війни льорд Кіченер виголосив в Лондоні в палаті льордів промову, в якій представив конечність 600.000 армії. Між иншим заявив, що европейська війна потриває найменьше три роки.** Велика анґлїйська армія мала би удати ся на терен війни у Франції.

ПАРИЖ ГОТОВИТЬ СЯ НА СЛУЧАЙ ОБЛОГИ.

Лондон, 27. серпня. — **Комендант париської кріпости обняв заряд міста.**

Всї форти є приготовлені до оборони. Зелїзничі поїзди звозять великі скільксти поживи. Населенє Парижа з великим страхом ожидає відомостий з поля війни. Військові власти стараються успокоїти мешканцїв міста, представляючи, що приготовленя до оборони робить ся лише задля „військових приписів".

НІМЦЇ ЗАГРОЖУЮТЬ ФРАНЦУСЬКОМУ МІСТУ КАЛЄ.

Париж, 27. серпня. — **Значні віддїли німецької армії йдуть в напрямі французької пристани Калє.**

Пристань Калє лежить над морським каналом, який дїлить Францію від Анґлії. Занятє сеї пристани утруднило би значно виладовуванє анґлійських війск на поміч Франції. Крім сего Нїмцї зискали би дуже корисне становище для своєї воєнної акції проти Анґлії.

УРЯДОВІ ФРАНЦУСЬКІ РАПОРТИ МОВЧАТЬ.

Лондон, 27. серпня. — **Від двох днїв французький ґенеральний штаб не видав ніякого урядового рапорту.**

Се викликало серед населеня французького дуже велике занепокоєнє. Загально догадують ся, що французькому війску не конче добре ведеть ся.

ЗМІНА ФРАНЦУСЬКОГО КАБІНЕТУ.

Париж, 27. серпня. — **По довшій нарадї цїлий кабінет французький подав ся до димісії.** Президентом міністрів лишив ся надальше Вівіяні, міністром для заграничних справ іменований Делькассе, а міністром війни Мільранд.

В міністерстві є заступлені всї політичні партії Франції.

ФРАНЦІЯ ПОКЛИКАЛА ВСЇХ СПОСІБНИХ МУЩИН ПІД ОРУЖЕ.

Париж, 28. серпня. — **З причини великої небезпеки зі сторони Нїмців, Франція покликала під оруже всїх спосібних мущин.**

ФРАНЦУСЬКИЙ РАПОРТ ПРО УСПІХИ.

Париж, 28. серпня. — Французький ґен. штаб повідомляє урядово, що положенє армії Французів і її союзників є зовсїм корисне.

Коло міста Нансі і в горах Воґезах французькі війска поступають наперед.

В Остендї висїли анґлійські моряки, щоби заняти місто і уможливити висадженє нових війск на поміч Франції.

На крайнім лївім і правім крилї (коло Лїль і від швайцарської границї) французькі війска подали ся справдї назад, але заняли дуже корисні становища.

БЕЛЬҐІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ АЛЬБЕРТ ВТІКАЄ ЗІ СВОЄЇ ПАЛАТИ.

Лондон, 26. серпня. — Після донесеня з Антверпії, бельґійський король опустив свою палату в Антверпії зі страху перед німецькими бальонами. Підчас бомбардованя міста при помочи бальона упало недалеко королївської палати кілька бомб. Також і ґенеральний штаб бельґійський змінив свою кватиру.

Загально підозрівають, що між Німцями, які лишились в Антверпії, були шпіґуни і вони давали залозї бальона інформацїї. Богато німецьких мешканців Антверпії арештовано.

В часї послїдного бомбардованя бальоном шкоди в містї були дуже великі. 90 домів завалених, кількасот ушкоджених. 26 людий убитих, богато ранених.

Бельґійцї мали внести в тїй справі протест до Злучених Держав проти Німеччини.

БЕЛЬҐІЮ ПЕРЕМІНЕНО В НІМЕЦЬКУ ПРОВІНЦІЮ.

Берлїн (через Лондон), 27. серпня. — **Ґен. Ґольц іменований намісником Бельґії.**

Ґен. Ґольц був свого часу орґанїзатором турецької армії.

ҐРАФ ЦЕПЕЛІН ВСТУПИВ ДО ВІЙСКОВОЇ СЛУЖБИ.

Амстердам, 27. серпня. — **Старенький 70-лїтний ґр. Цепелін вступив до німецької армії, жертвуючи свої услуги яко комендант одного із військових бальонів.**

Ґраф Цепелін є винахідником німецьких військових бальонів, які носять його назву. Німецкі цепеліни стали тепер великим пострахом для ворогів Німеччини.

ВІЙНА АВСТРІЇ З СЕРБІЄЮ.

АВСТРІЙСЬКІ КОРАБЛЇ ВИЛАДОВУЮТЬ В АЛЬБАНІЇ ОРУЖЄ І АМУНІЦІЮ.

Атени (Греція), 27. серпня. — **Австрійські воєнні кораблї виладовують в пристанях Альбанії велику скільність оружя і амуніції, призначених для Альбанців. Альбанські відділи під проводом австрійських офіцирів находять ся вже на границї Сербії і Чорногори.**

Коли ся вість правдива, то треба припускати, що французько-анґлійська фльота опустила Адрійське Море. В противнім случаю Австрія не могла би посилати своїх кораблів до пристаний в Альбанії. Вісти про занятє кріпости Катаро (на полудни Дальматії) оказали ся неправдивими.

ВІЙНА НА МОРИ.

НІМЕЦЬКА ФЛЬОТА У ФІНСЬКІМ ЗАЛИВІ.

Стокгольм, 27. серпня. — **Доходять вісти, що недалеко островів Алянд німецька фльота заатакувала російську. Вислїд битви незвісний.**

АНҐЛІЙЦЇ ЗАТОПИЛИ НІМЕЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Лондон, 27. серпня. — **На західнім побережу Африки анґлійський воєнний кружляк затопив німецький корабель „Кайзер Вільгельм дер Гроссе".**

„Кайзер Вільгельм дер Гроссе" був особовим кораблем „Північно-німецького Льойду". На час війни приділено його яко лїнійний корабель до німецької воєнної фльоти.

Американські Поляки і війна.

Поляки в Европі роздїлені між три держави: 12 міліонів живе в Росії, 3 міліони в Австрії і 3 міліони в Німеччинї. Найлїпше живеть ся їм в Австрії, трохи гірше в Німеччинї, а найгірше в Росії.

Підчас теперішної европейської війни ті всї три держави воюють і Полякам випадало би заняти відповідне становище. Найбільше промовляло би ще за тим, щоби заявили ся за Австрією, котра дала їм не лише як найширші вольности, але позволила їм також на сваволю супроти другого народа в Галичинї, народа українського. Колиж сього не хочуть, то випадало би їм не заявляти ся за жадною з тих трох держав, в яких живуть. Мовчати і ждати.

Але в Поляків є без числа воєнних поглядів. І так в Австрії голосно більшість Поляків є за Австрією, а по тихо вшехполяки і шляхтичі є за Росією. Таксамо в Німеччинї: загал голосно за нею, а частина потихо за Росією. Натомісць в Росії Поляки вже лїпшої тримають ся полїтики: голосно не заявляють ся за жадною державою, а потихо попирають Австрію, котра для них була і є найлїпша. Навіть письмо царя на них не зробило такого враженя, аби запродали ся під царський „славянський" кнут, котрий вони добре знають, бо „свобідно" гуляв їм по спинї.

* * *

Яке-ж становище **американських Поляків.**

Їх становище тут, у вільній републицї, повинно бути цїлком независиме, чисто національне; значить повинні мати на увазї лише добро свого народа: не шукати відси зза моря ласки воюючих держав, анї їм підлизувати ся, а тимбільше найстрашнїйшій їх гнобительцї — Росії.

Але нї. Американські Поляки, котрі найбільше говорять про самостійність Польщі, — не можуть здобути ся на самостійний крок.

І тут, на землї Вашінґтона, ідуть шляхом, який вказує цар, їх довголїтний гнобитель, а теперішний Месія-освободитель.

* * *

Найповажнїйший польський дневник в Америцї „Дзєннік Звйонзкови" (орґан „Народного Звйонзку Польского"), котрий ще донедавна був поступовим дневником, пійшов цїлком на службу Росії.

Царським письмом одушевляють ся редактори сеї ґазети нїби дїти, як перший раз снїг побачать. Забули про те, як предки царя гребали польські вольности; як і теперішний цар закопав десь манїфест, який видав у 1905-ім роцї про вольности для Фінляндців. Не бачать, що цар пише тепер письма про волю, бо є в бідї. Забули, що він тепер навіть жидам обіцює „рівні права" і називає їх своїми „улюбленими жидами". Забули, що цар в бідї не є царем, але звичайним прошаком, який не то до жидів, але і до циганів звернув би ся за помочию.

Аж гидко читати тепер сей москвофільський „Дзєннік Звйонзкови", аж чути його рублями і нагайкою. Ганьбить своїх братів з Австрії, котрі пійшли яко добровольцї проти Росії. Каже, що се — проти славянства. (Російська неволя — се в панів з „Д. З." — славянська ідея! Ориґінальні погляди!) „Німців — пише та ґазета — не з'єднаємо для себе, а Славян стратимо раз на все". Десь нїколи не були Поляки славянофілами, аж тепер в Шікаґо народили ся на приказ царя. На його приказ вірять в якусь „славянську полїтику", якої не було, нема і не буде. Щонайбільше може бути така „славянська полїтика", що один Славянин буде з'їдати другого.

Примірів про нове москвофільство сього „Дзєнніка Звйонзкового" можна би ще навести більше і то яркійших, але і сих вистарчить, аби показати на ту сьмішну ролю буцїмто поступового польського дневника.

* * *

Але перенесїмо ся в душу польських кацапів з Шікаґо; припустїмо на хвилю, що російський цар Микола дійсно — як пише „Дзєннік Звйонзкови" — вже „здавна носив ся з гадкою відбудованя Польщі", значить, що він Месія, збавитель Польщі, може навіть се кумедне число „44", яке має спасти Польщу, як заповів Міцкевич (на жаль цар має вже 46 лїт, тож о 2 роки спізнив ся з відбудованя Польщі) відносить ся до нього.

Мимо всього таки припустїмо, що цар день і ніч думає тільки про відбудованє Польщі.

Але що буде, як йому не вдасть ся така штука? Що буде, як царя побють його суперники, як покають Росію?

Що тодї буде, як цар замовкне про Польщу, а буде просити помилуваня для Московщини?

Що тодї варта будуть теперішні поклони в царську сторону? Що тодї скаже „Дзєннік Звйонзкови" про оспіваного ним збавителя Польщі?

А так дуже легко може бути. І тодї редактори сеї ґазети повторять тільки свою старопольську пословицю:

„Мондри Поляк по шкодзє!"

Тілько буде їх потїхи.

* * *

Крім царя, котрий просить о ратунок жидів, а самий ратує Польщу, знайшли собі американські Поляки ще одного спасителя, а саме: Францію. У второк, дня 25. с. м. „Дзєннік Звйонзкови" видрукував великим червоним друком таке:

„Польща вільна!

Франція ручить за независимість Польщі.

Пітсбурґ, Па., 24. серпня, година 4.30. Цензор „Звйонзку Народового Польського" А. Карабаш одержав нинї кабельґраму з Франції, що французьке правительство дає запоруку на независимість вільної Польщі. Висилайте людий і гроші. Польська армія вже бореть ся за свободу Польщі".

В тїй телеґрамі більше сьмішности ніж слів.

Передівсїм повинно було застановити тутешних Поляків, що видно з Францією круто, коли так як цар до жидів вона звертаєть ся знова за помочию до американських Поляків.

Дальше повинно бути польським редакторам прийти на голову, як таке правительство, що потребує помочи польських „косинєрів", може ручити про освободженє Польщі, значить побитє Німеччини й Австрії та наклоненє Росії до польського патріотизму.

Того польські редактори не предвидїли, тож **події до 24 годин їм се показали.**

На другий день по тїй телеґрамі се французьке правительство, котре дало поруку п. Карабашеви на відбудованє Польщі, **уступило**, а на його місце прийшло нове.

Ще пан Карабаш анї польський „сокул" не дістали запоруки від нового французького правительства про будову Польщі, але тимчасом **Нїмцї займають французькі міста одно за другим і тепер французьке правительство не то про Польщу, але і про Францію не може ручити.**

І пощо то виривати ся з такими будівничими від будованя Польщі як цар, Карабаш і французьке правительство...

Знова треба буде сказати:

„Мондри Поляк по шкодзє".

* * *

Зноваж польська ґазета „Америка-Ехо" з Толедо, О., одушевляєть ся не французькими будівничими, але ґазетами.

Загально звісна річ, що Французи на ґеоґрафії й історії так знають ся як Поляки на полїтицї, тож не диво, що одна французька ґазета, згадуючи про українське повстанє проти Росії, наплела цїлу купу нісенїтниць. Написала вона у своїй запаленій привязи до царської нагайки, що Українцї — се видумка Німеччини, а повстанє — се також німецька робота, бо **української держави нїколи не було**, а Русини в Росії вважають себе за „малоросійське племя" і навіть не думають про відбудованє України.

Повторивши ті французькі нісенїтницї — котрі варта тільки що вітркові обітницї уступившого в середу французького уряду пану Карабешеви — додає від себе ґазета „Америка-Ехо" такі слова:

„Треба признати, що Французи орієнтують ся знаменито".

Питаємо ся, чи п. Парискі, властитель сеї ґазети, учив ся історії і ґеоґрафії у французьких редакторів.

Чи п. Парискі не знає, що польський король Казимир „великий" в 1340 р. напав був на галицьку Русь так як тепер цар та обрабував руські церкви?

Чи п. Парискі не знає, що в 1569. р. Польща злучила ся „добровільно" з Україною і Литвою?

Чи п. Парискі не знає, що Україна ратувала нераз Польщу від загибели, а за Хмельницького приложила руку до сеї неприродної і нездорової польської держави?

* * *

А тепер спитаємо ся тих Українців, котрі читають ту польську ґазету „Америка-Ехо":

Чи ви не знаєте, що се польська ґазета?

Чи ви не знаєте, що вона ворожо відносить ся до українського народа?

Чи ви не маєте народного достоїнства і народної гордости, що берете в руки таку ґазету, котра вас і цїлий ваш нарід ображає?

Чи вам не соромно за обиду платити ще ворогови свої центи і доляри?

Чи вам не встидно, як ваш сусїд або знакомий Українець побачить у вас таку ворожу ґазету?

Чи вам не лячно, що за ваші гроші ваші дїти читають зневаги на свій рідний нарід?

Відповіжте на се, а л е д ї л о м, значить: **викиньте зі своєї хати ворожу ґазету раз на все; викиньте сього ворога і його отруту за поріг своєї хати. Не підпомагайте ворога!**

З українських народних пісень про московську неволю.

ПО ПОЛТАВСКІМ БОЮ В 1709-ІМ РОЦЇ.

I.

Запорожцї, небожата, — пшениця не жата!
Ой, пійдїте, оглядїте, — пшеницю зажнїте! —
— „Ой, хоч підемо оглядати, не будемо жати!
Похвалялись славні Запорожцї Полтаву узяти.
Поутру вони рано вставали, добрих коний сїдлали;
А до вечера славні Запорожцї всї в полон попали.
Хвалили ся Запорожцї Полтави дістати...
Ще Полтави не дістали, а вже Швед іздав ся.
На бідную головоньку кошовий зостав ся.
Ой, умерла в кошового старенькая мати,
Ой, нікому кошовому порадоньки дати.
Наорали, ой, да насїяли, та нікому жати:
Пішли наші славні Запорожцї та в Молдаву ле- [жати...
Ой, полети, галко, ой, полети, чорна, да на Січ ри- [бу їсти,
Ой принеси, галко, ой принеси, чорна, від коша- [вого вісти.
— Да вже менї не лїтати на Днїпр риби їсти,
Да вже менї не носити від кошового вісти! —
„Ой, ви Запорожцї, ой, ви молодії!
Повдавались оден в одного, як братя ріднії.
„А де-ж ваші, славні Запорожцї, та воронії коні?"
— Наші коні в царя на припоні, Запорожцї в не- [волї! —
„Ой і деж ваші, панове молодцї, а срібнії узди?"
— Наші узди в коний на занузді, а самі ми у [нуждї! —
„Ой, де-ж ваші, славні Запорожцї, золоті пісто- [лї?"
— Наші пістолї в царя на престолї, а ми й у не- [волї! —
„Гей, а де-ж, ваші славні молодцї, грімкії руш- [ницї?"
— Наші рушницї в царя у столицї, Запорожцї в [темницї!"
„Ой, а де-ж ваші, панове молодцї, ясенькії спи- [си?"
— Наші списи в батюшки на стрісї, ми сами у лїсї!
„Ой, ви Запорожцї, ой, ви молодцї, деж ваші лу- [ки?"
— Наші луки побрали гайдуки, самі-ж ми в роз- [луцї!
„Гей, Запорожцї, ви славні молодцї, де ваші жу- [пани?"
— Наші жупани поносили пани, самі-ж ми про- [пали!
„Ох, а де-ж ваші, панове молодцї, чоботи сап'я- [нї?"
— Наші сапянцї забрали гетьманцї у недїлю [я рано!
„Ой, де-ж ваше, славні Запорожцї, хоробре [царство?"
— Наше лицарство пропало для царства...
„Ой, де-ж ваша, славні Запорожцї... та вольная [воля?"
— Нашая воля по тім боцї моря... така наша доля!
Ой, полети, полети, да чорная галко, да на Днїпр [рибу їсти
Ой, принеси, принеси, да чорная галко, від кошо- [вого вісти.
Ох, уже-ж галцї, ох уже-ж чорній та назад [вертать ся,
Ой, уже-ж нам, панове молодцї, із кошовим [видать ся!

II.

Ой хвалили ся славні Запорожцї та із Січи йдучи
Що будем носити сукнї та жупани, а з китайки [онучі
Ой, казав сеє так козак Гордієнко, а що славонь- [ка буде:
„Гей, будемо, брате, та поля драти та плечі ла- [тати!"
Ой на козаченьків, ой на Запорожців, та приго- [донька стала,
Що у середу да у обіді їх Москва забрала.
Ой, ішли наші славні Запорожцї понад Богом рі- [кою,
Ой широкою та глибокою, та понад лиманами.
Ой, вже наші славні Запорожцї у великому жалю
Ой, та не знали кому поклонить ся, та котрому [царю.
Ой, уклонили ся тому турецькому бо за ним добре [жити.
Ой, тільки за одно неприятно, що на свою віру [бити.
Пише цар листи та до кошового: „та ідіть до ме- [не жити,
Віддам землю та по прежньому, по Днїпро гра- [ницю."
— Ой, брешеш, брешеш, превражий Москалю. Се-ж [ти хочеш обманити,
Ой, як пійдемо у твоє царство, то будеш нам лоби [брити."
— „Ой ви молодцї, славні Запорожцї, та не бій- [ся нічого
Ще-ж я в своїому білому царстві та не зрадив ні- [кого."
„Ой що ваші пани, єретичні сини, не гаразд зро- [били.
Край веселий, степ широкий тай занапастили
Ой, лєтіла бомба з московського поля, та посеред [Січи впала!
Ой, хоч пропало славне Запороже, та не пропала [слава!

Новий кацапський гимн.

(Присьвячений лицебитому Ґедзилови).

Пора, пора за Русь сьвятую
Водки напити ся, пора!
Царя в копито поцїлую,
За ним в Камчатку помандрую.
А Українї хай мара,
Ура, ура, ура!

Пора, пора за Русь сьвятую
В наблуку гнути ся, пора!
Перед російським поліцаєм
Старим кацапським обичаєм,
А Українї хай мара,
Ура, ура, ура!

Пора, пора за Русь сьвятую
Продати честь свою, пора!
Честию здавна я торгую,
Але за гроші, не боргую.
А Українї хай мара,
Ура, ура, ура!

Пора, пора за Русь сьвятую
Дістати рубликів, пора!
Рубель се щастє кацаписка,
Се корм душі його і писка.
А Українї хай мара,
Ура, ура, ура!

Пора, пора за Русь сьвятую
Дістати рубликом, пора!
Що вже дістав, то не рахую,
Бо заслужив, се добре чую.
А Українї хай мара,
Ура, ура, ура!

І. Я. з Луцка.

СТАВАЙТЕ ГРОМАДНО ЧЛЕНАМИ „ПРОСЬВІТИ" ПРИ РУСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ.

"SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN NEWSPAPER
Published three times a week Tuesday, Thursday and Saturday, at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 498 JERSEY CITY.

Published by The Little Russian Nat'l Union of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year, for Canada three dollars a year. Single copy: 3 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Оплачувати газету треба завсїди з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або агента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", Редакція не відповідає.

ОСТОРОГА.

Остерігаємо наших людий, щоби не ворохобили ся до від'їзду до старого краю, бо то дуже небезпечно. Кораблї деяких лїнїй зовсїм тепер не курсують, а кораблї инших лїнїй, які від часу до часу пускають ся з Америки до Европи, є для наших людий крайно небезпечні. Корабель голяндської лїнії, який минулого тижня виїхав з Ню Йорку до Ротердаму, зістав у Ліверпулю (в Анґлії) придержаний, бо на нїм находило ся кількасот нїмецьких резервістів. Усїх тих резервістів англійські власти арештували яко воєнних бранців. Инший корабель, теж голяндської лїнії, опустив Ню Йорк в ночи з понедїлка на второк, а в четвер, коли вже був на повнім морю, дістав з Ротердаму бездротну депешу, щоби вертав ся назад до Ню Йорку, бо Анґлія знов арештує всїх пасажирів. Подібне лихо, або ще й більше, може легко стрітити і наших людий. Пощож отже пускати ся в такий непевний і небезпечний час на води океану?

При тій нагоді повідомляємо наших людий, що пересилка гроший до старого краю є тепер зовсїм здержана. Були люди, котрі хотїли пересилати гроші американською почтою — почта грошевих пересилок не приймає. Инші люди ходили до австрійського консуля в Ню Йорку і просили його, щоби їм вислав гроші до старого краю, але і тут почули відмовну відповідь: не можна! Нехай же нїхто не слухає і не віддає своїх гроший нїяким агентам, бо ті агенти не мають способу зробити те, чого не може вдїяти американська почта і австрійський консуль.

Тож осторожно з їздою до старого краю і з пересилкою туди своїх гроший!

Редакція „Свободи".

ДОПИСИ

З PITTSBURGH, PA.

ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ В ПІТСБУРҐУ.

Старокраєві події з біжучої хвилї відбили ся голосним гомоном і о Пітсбурщину. Кождий, що хоч ще крихітку почуває себе дитиною руського народа, розважує, передискутовує кожду новинку, яка дійде до нашої відомости. Заінтересоване теперішними подіями незвичайно велике, а застрюєть ся ще непевностию висліду европейської війни, тим більше, що від сього висліду залежати буде у великій мірі доля або недоля Руси.

Оттак сї події заставили пітсбурську Русь призадумати ся над тим всїм, що на сих днях дїє ся ген там за морем. Призадумати ся над положенєм нашим і там і тут, розважити обставини і можливі комплікації, бути приготованими на всякий случай так, аби вислїд війни не заскочив нас несподївано. З отсих розважань по вступних нарадах сотворено місцевий комітет, якого дїлом було заняти ся приготовленєм до віча. Треба признати на отсім місци, що комітет вивязав ся зі свого дїла як найкрасше, сотки оповісток про віче розкинено між нарід як в самім Пітсбурґу так і у всїх доокоцичних місцевостях. Окрім сього запрошено ще окремо всїх наших сьвященників і визначнїйших патріотів, а вкінци упрошено проголосити звістку про віче таки у церкві.

Наслїдок був видимий. Простора галя, „Турнер Гол", на 13-ій ул., на Савт Сайд, була виповнена по береги. О третій годинї зполудня, в недїлю 16-го серпня, народу було так много, що таки сейчас приступлено до отвореня віча. На вічу були люди з Карнеґі, з Ембрідж, з Мікісракс, з Мікіспорт, а навіть і з подальших плейзів: з Ню Кенсінґтон, з Бутлер та з Монесен. Завдяки заходам комітету всї місцеві часописи помістили звістку про наше віче, а опісля в понедїлкових ранїшних числах появили ся фотографічні знимки та обємисті статї про цїлий хід нарад. Віче відкрив з рамени комітету Впр. о. В. Довгович, місцевий парох, вказуючи на причини, які спонукали комітет до скликаня сього віча, то знова звертаючи особливу увагу на донеслість як самої хвилї, в якій отсе віче відбуваєть ся, так також і на вагу предмету, який має бути на нїм обговорений. Дякуючи в імени комітету за довіре, слїдне в так великім числї учасників, покликав на предсїдателя п. А. Стефановича з Ембрідж, Па., а на секретарів пп. Я. Штайна з Мікісракс і К. Стрільбицького з Пітсбурґа. Отсю президию затверджено одноголосно.

Відтак предсїдатель віча ще раз вказав на причини і цїль віча, проголосив його програму і удїлив голос п. Ж. Бичинському. Референт при помочи великої мапи, зладженої в тїй цїли, змалював ясно загальний огляд теперішної европейської війни. Пояснив положенє всїх европейських держав, їх взаїмні відносини перед війною і під теперішну пору їх мілїтарні сили та правдоподібний дальший перебіг війни і можливий її вислїд. Зазначив також з особливим натиском, що одна частина сеї воєнної драми відбуде ся на руських землях, що вплине безусловно на будучність руського народа і на його долю, а через те нам, яко дїтям тогож народа, ся справа не маловажна.

Другий реферат виголосив п. Г. Кисїль про причини сеї війни та пояснив теперішний її стан „трипержавним союзом" і „трипержавним порозумінєм". Пояснив причини заложеня трипержавного союза, а в новійших часах трипержавного порозуміня, порівнав воєнні сили тих двох противників і зглядний вислїд їх борби. Вказав на великі заходи Росії щодо злуки всїх славянських народів під жезлом білих царів, на велику аґітацию за панславізмом як в Сербії, Болгарії так і в Галичинї. Цїлию сеї аґітації було підорване довіря славянських народностий до Австрії, а через те зближити їх симпатії до Петербурґа. Та проте руський нарід не клонив ся і не клонить ся до Росії, знаючи добре, як дуже Росія любить (?!) Русинів.

З черги слїдував третий реферат Впр. о. Довговича на тему: Положенє Русинів серед Славян. Бесїдник перевів вкоротцї найважнїйші хвилї з рідної історії, згадав за добрі часи руського князївства, за славу і значінє, яким під той час тїшила ся Русь у других народів, опісля змалював татарські лихолїтя, які зруйнували руську землю, руське добро майже до нащадку, як по кождім татарськім нападї Русь двигала ся з свого упадку на те тільки, аби знова стати побоєвищем завзятої борби руських синів з татарвою. Руська земля і руські дїти були охоронним муром для західної Европи. Коли Русь двигала на собі татарське ярмо і його наслїдки, західна Европа за той час плекала просьвіту. Ось тут треба глядїти причини, що руська культура стоїть низше від других народів. Пісдя сього референт перейшов до часів унії Польщі, Литви і Руси, підчеркуючи поведенє польських панів з Русинами, відбиранє їм всяких прав і привілеїв, хоч вони були заґарантовані. Понижуванєм руського духовеньства і руської шляхти польськими панами (не згадуючи вже про просту чернь-хлопство) Польща нїколи не могла зєднати для себе симпатій Русинів, ба, противно, викликала проти себе ворожнечу, яка й виявила ся у зорґанізованю народнього війска — козацтва для самооборони перед польськими напастями. Вслїд за тим пійшли нерідкі борби між обома народами. Вкінци за часів гетьманованя Богдана Хмельницького, коли козацтво не могло устояти ся перед переважаючою силою двох напасників: Польщі і Москви, яка також мала великий апетит на руські землї, козаки заключили переяславську умову з Москалями на таких услівях, що сї два народи: руський і московський лучать ся взаїмно для своєї полїтичної оборони на основі рівности і народної самоуправи. Отсю умову заприсяг на сьв. хрест батюшка-цар, та на жаль її не додержав. Присяга була поломана, бо московські царі не узнавали і не узнають рівности нашого народа, самоуправи нам нїякої не дали, а до того знищили ще насильством і брутальною жорстокостию і те, що досї було: знищили козацтво, знищили свободу, а завели панщину. Тюрми і Сибір переповнені руськими дїтьми за те, що посьміли по руськи писати, говорити а то й співати. Словом, російські царі поклали собі за цїль свого житя за всяку цїну змести з лиця землї всьо, що руське і затопити двайцятьміліоновий (тодї) нарід у російськім морю. Та хоч найкрасші сини руського народа марно гинули чи від кульки чи за тачками у Сибірі, то однак руський нарід не загинув. На кістках убитих народних мучеників постійно змагала ся в гору величня будівля руського духа; з крови тих мучеників за правду і свободу родили ся нові дїти, що підносили подоптаний Москалями наш прапор і несли його вперед. Красша доля припала Русинам під пановане Австрії. Правда і тут ще далеко до сього, аби до повного народного житя не бракувало нам нїчого, всеж таки мимо підлої полїтики і плюгавих заходів польських верховодів у австрійського уряду, нам живеть ся під жезлом Австрії о много-много лекше. І хоч нинї обі сї держави: Австрія й Росія стоять в ворожих собі таборах і бють ся взаїмно руськими силами-жовнїрами, то всеж таки в виду того, що передше було сказано, наші симпатії нїколи не будуть по сторонї Росії. Російський режім з своїм царем на чолї се найбільший ворог руської самостійности, се звір в людськім тїлї, що поволи а постійно висисає і спиває найкрасшу кров руського народа. Наші симпатії по сторонї Австро-Угорщини і ми, хоч сердечно жалїємо над самим фактом австро-російської війни, рівнож сердечно бажаємо і желаємо побіди не бїлому царю, а старенькому Франц Йосифови.

Ґрімкі оплески нагородили референта. Усї як один були тоїж самої думки, бо усї живо відчували той біль, що кервавить руське серце вже від більше як 250 лїт завдяки Росії.

Четвертий реферат відпав з тої причини, що референт, п. А. Бучак не міг прибути на віче. Після сього слїдували резолюції, які ухвалювано загальним повстанєм з місць та оплесками. Ось вони:

„Русини Пітсбурґа і околиці, зібрані на вічу 16. серпня 1914 р. в „Турнер Гол", Савт Сайд, Пітсбурґ, Па., приняли одноголосно слїдуючі резолюції:

I. Всенародне віче Русинів Пітсбурґа і околиції висказує свій жаль по причинї загально европейської війни, яка налягла під отсю хвилю над нею, тому, бо всяка війна викликує застій культури і цивілїзації, тих найкрасших перлин душі кождого народа, а жалїє над сим фактом тим більше, що теперішна війна збуває ся в великій мірі на руських землях і руськими силами.

II. З огляду на се, що отсю загальну війну викликав головно царський уряд російської імперії на те, аби без всякого права, насильством, хитрощами, а то й неправдивими обіцянками злучити славянські народности Австро-Угорщини з російською державою; як також і тому, що руський нарід, якого величезна більшість після добровільної злуки з Росією на основі рівности і народної самоуправи невимовно терпить від цїлого ряду лїт від насильств російських царів, що поломили свої присяги і дбали виключно про знищенє духа і мови руського народа; дальше з огляду на се, що той сам руський нарід, який замешкує землї австрійської держави, покористовуєть ся широкими правами народнього розвою — наші симпатії стоять по сторонї Австро-Угорщини і її союзниці Нїмеччини.

III. В виду того, що уряди висококультурних і свободолюбних народів, Франції і Анґлії, задля хвилевих полїтичних і економічних користий вдали ся в отсю війну проти Австро-Угорщини і Нїмеччини, спомагаючи тим робом російську державу, яка може почванити ся хиба кнутом і нагайкою, переповненими тюрмами і Сибіром а не свободою і культурою, нинїшне віче висказує своє глибоке співчутє по причинї так неприродного союзництва згаданих держав.

IV. Тому, що Уряд Злучених Держав з Президентом Вілсоном на чолї жертвували свої услуги в цїли привернення загального мира в Европі, нинїшне віче з приємностию зазначує сей факт і просить, аби Президент Вілсон при найблизшій нагоді ужив поваги і впливу свого уряду і продовжував розпочату вже акцію до мирного полагодженя европейських міжусобиць.

V. В виду того, що вислїд теперішної війни, яка збуде ся між Сяном, Карпатами а Днїпром, на чисто руських землях, стоїть в нерозлучній звязи з судьбою руського народа, ми, дїти тоїж дорогої нам землї, взиваємо отсим всїх Русинів в Америцї до сотвореня одноцїльної злуки всїх народнїх верств під проводом Народного Комітету, аби, зорґанізовані в одно послушне, готове на всякі жертви народне тїло, в як найкоротшім часї прийти в поміч своїм Братям за морем, зберігаючи через те культурний доробок руського народа перед можливою реакцією."

Після резолюцій отворено загальну дискусію. В дискусії забирали голос многі присутні вічевики. Найважнїйщі і найбільше дотикаючі цїли нашого віча були бесїди п. Ж. Бичинського і о. З. Оруна. Перший поклав собі за цїль виказати конечну потребу народної орґанїзації в Америцї для нас Русинів; другий, покликуючи ся на приміри з житя американських Нїмців і Ірляндців, вказав на хосен такої орґанїзації. Бесїду свою закінчив поставленєм кандидатів до Народного Комітету, якого дїяльність булаб покищо тимчасова, вступна, обмежена передівсім на саму Пітсбурщину. Ріжні внесеня кандидатів піддано під голосоване. До комітету ввійшли: Впр. о. В. Довгович, пп. Г. Кисїль, А. Бучак, Ж. Бичинський і Я. Штайн.

По сїм предсїдатель подякував всїм за участь у вічу, завізвав присутних до солїдної, витревалої працї для добра нашої Вітчини і замкнув віче.

На закінченє відспівано „Ще не вмерла Україна" і „Не пора".

Вражінє з віча ми винесли як найкрасше. Загальне одушевлене і бадьорість обняли всїх вічевиків. Значить, не змарновано часу надармо. В тім і річ. Початок вже зроблений, а тепер черга на всїх патріотів нашої околиці повести дїло до кінця. Черга і на другі округи американської Руси пійти слїдами Пітсбурґа, взяти ся до орґанїзації і зєднати всїх під стягом Вольної і самостійної України. Щасть Боже!

Вічевик.

Конвенційні проекти.

98.

Хвальна Редакціє! Прошу помістити в „Свободі" отсих моїх пару проектів під розвагу всїм Членам і Членицям, а особливо пп. Делеґатам і Делеґаткам Р. Н. Союза.

В якій цїли скликано теперішну конвенцію, ми покищо не знаємо, але я переконаний що теперішний головний уряд добре ґаздує, тож хоче нашу орґанїзацію піднести на висший степень. Та се побачимо вже аж на конвенції.

З моєї сторони я пропоную таке:

1. Не зашкодилоб, щоби кождий делеґат дав своє приречене-присягу перед відділом, заки дістане повновласть, що на конвенції буде вірно заступати своє братство чи товариство.

2. Щоби на уряд конвенційного предсїдателя покликати когось з робітників, а не з попів, бо він все за своїм тягне.

3. Відзнаки для делеґатів повинні бути трояхкого сорта, після того, кілько голосів має кождий делеґат. Се я пропоную злятого, що делеґати з більше голосами до сеї пори були тілько придатні до вибору гол. уряду бальотами, а до законопроєктів нї.

4. На конвенції повинен бути вибраний комітет до раховання голосів перед запавшою ухвалою, а в протоколї має бути записано, кілько голосів є за, а кілько проти якоїсь ухвали. Возьмім під увагу се, що делеґат з двома чи трома голосами не може піднести дві анї три руки до гори, а комітет не буде міг зрахувати голосів, як тілько по відзнаках.

5. Назва орґанїзації має бути тасама, бо зміна принесе членам богато шкоди.

6. З проектами плаченя після лїт наше братство цїлком не годить ся, бо тим були би дуже покривджені старші члени. Замісць старшим членам зробити якусь полекшу, то на них накладати ще хочуть більше ярмо.

7. Старші члени або членицї, котрі мають висше 60 лїт і не годні дальше платити (розуміють ся за посьвідченєм відділу), повинні бути вільні від розмету.

8. Членам або відділам, де є страйк, в случаю як не мають чим платити, мало би ся кредитувати доти, доки не покінчить ся страйк, а потому свої довги вони засилали би ратами.

9. Член за жінку, котру має в краю, щоби до посмертного не був управнений, лише той, котрий жиє в Злучених Державах зі своєю родиною.

10. З проектом, котрий каже, щоби на будуче був той делеґатом, котрий єсть сітізеном, цїлком не годжу ся, бо се супротивляють ся законам Злучених Держав.

11. Головною нашою річию єсть подбати, щоби майно нашої орґанїзації було в безпечних банках, як можливо, то під зарукою стейтів, або заложити свій банк під назвою Р. Н. Союза.

12. Резервовий фонд збільшити на 10 центів.

13. Уряд духовного управителя знести.

14. Дотеперішний гол. уряд, як схоче приняти свої місця надалї, повинен позістати.

15. З місячною платнею, яку дотепер головний уряд побирає, мишлю, що і на будуче повинен бути вдоволений, лиш головний предсїдатель побирає замало.

16. Параґраф 174 є неясний.

17. Параґраф 143 повинен бути счеркнений.

18. Конвенція повинна бути що 3 роки.

19. Ґазета „Свобода" повинна виходити тілько руська, бо жадна орґанїзаціїя не видає подвійних орґанів.

20. Щодо настановленя цензора, то я не годжусь, бо маємо вже цензорів, то є конвенція, статут і головний предсїдатель. За богато цензорів не конче добре.

21. Гол. орґанїзатора нам не треба. Орґанїзатором повинен бути кождий член чи членица з винагородою 50 центів за придбаного члена чи членицю.

22. Член хорий або покалїчений щоби був управнений до підпори хорих з братства до 6 місяців, а по 6 місяцях з гол. каси, з фонду убогих.

23. Параґраф 9 в додатку до статута має бути поправлений, то є, щоби кождий відділ мав право вислати на конвенцію делеґата на кошт Р. Н. Союза.

Йосиф Дзюрка, делеґат 193. відділу.

99.

1. Назви Р. Н. Союза не змінятн.

2. Розмет щоби був завше рівний і щоби не перевисшав квоти 1 дол. місячно. Системи після лїт не заводити, бо на старших членів було би се за тяжко.

3. Було би добре, якбя дїти таких родичів, котрі не належать до Р. Н. Союза, могли вступати до Р. М. Союза.

4. Дїти повинні дістати якусь малу запомогу, коли належать до Р. М. С. від 1 до 16 лїт.

5. „Свобода" повинна виходити 2 рази на тиждень і має містити тільки такі річи, котрі читачам приносять правдивий хосен.

6. Конвенції мають відбувати ся тільки в тих стейтах, де є найбільше відділів.

7. Щодо орґанїзатора то най кождий відділ має свого і най собі сю невелику суму возьме, бо місцевий орґанїзатор знає лїпше людий у своїй місцевости і може більше придбати членів для Союза віж посторонний чоловік.

Михайло Ґбур, делеґат 46. відділу.

100.

1. Назву орґанїзації конечно змінити і назвати наш Союз своїм власним, а не чужим іменем.

2. Зробити Р. Н. Союз як найбільше приступним для цїлого українського народу.

3. Щоби плачено місячні вкладки як і дотепер за розметом, лише щоби сей розмет не перевисшав на цїле посмертне зі всїма фондами $1.50.

4. Часопись „Свобода" щоби виходила три рази на тиждень по 8 сторін.

5. Фонд шкільний підвисшити з 3-ох центів на 7 центів.

6. Кождий член Союза має бути членом „Просьвіти", котра істнує при Р. Н. Союзї.

7. Доси приймаєть ся дїтий до Р. М. Союза від одного року і тільки тих, котрих родичі належать до Р. Н. Союза. Я вважаю, що не зашкодилоб орґанїзації, коли би принимано дїтий від 6 місяців і тих родичів, котрі не є членами Р. Н. Союза.

8. Вже найвисша пора подумати про свою рідну школу в Америцї.

Стефан Кінь, делеґат 87. відділу.

101.

Хвальна Редакціє! На підставі ухвали нашого Братства (від. 297. Р. Н. С.) прошу помістити отсих кілька проектів, над котрими Вп. Делеґати може будуть ласкаві застановити ся і взяти їх під розвагу:

1. Назву нашої орґанїзації змінити на „Український Народний Союз".

2. Котрий член Р. Н. Союза платить стало через 25 лїт всї приписані вкладки, має по упливі того часу дістати половину свого посмертного; як се покажеть ся неможливим, то увільнити такого члена від плаченя розмету на старі лїта.

3. Руська і словенська „Свобода" мають виходити у дотеперішнім своїм обємі, але два рази на тиждень.

4. Посмертне розділити на чотири кляси.

5. Статут Р. Н. Союза має бути надрукований в язицї руськім і анґлійськім.

6. Розмет нехай лишить ся надалї; нової системи (після лїт) не заводити, бо з того вийде кривда для старших членів Союза.

Михайло Шмондюк, делеґат 297. відділу.

102.

1. Назви Р. Н. Союза не змінятн, бо се не принесе нїякої користи, а тільки роздор і колотнечу поміж членами.

2. Дотеперішні відзнаки членів лишити надалї; не потрібно, аби члени на дармо старі відзнаки нищили, а нові купували.

3. Протестую проти всїх тих проектів, котрі домагають ся, аби член, що належить до Союза через 25 лїт, побрав половину своєї запомоги; такий член гроші візьме і з Союза виступить, а оставші члени мусять за него платити і то ще нечуваний доси розмет.

4. Найлїпше би було установити сталу місячну вкладку для кождого члена в квоті $1.25.

5. Кождий жонатий член повинен дістати по смерти жінки $400, а як його жінка належала до Союза, то $1.400; як помре батько, то мають ся виплатити його родинї $1.000.

6. Кожда дитина, що належить до Р. М. Союза через 16 лїт, має дістати $100 яко дарунок.

7. Духовного управителя потрібно, бо ми є християни; нам треба любви межи собою, а не роздору.

П. Лепак, член 96. відділу.

103.

1. Вже би було час і пора, аби змінити назву нашої орґанїзації на „Український Народний Союз".

2. „Свобода" повинна виходити два рази на тиждень; се принесло би велику користь для членів Р. Н. Союза і передплатників „Свободи".

3. Конвенції мають відбувати ся що три роки. В разї дуже важної потреби можна скликати надзвичайну конвенцію.

4. Звертаю увагу членам, котрі пропонують, щоби член Р. Н. Союза, котрий платить через 25 і до 35 лїт, дістав половину посмертної запомоги за свого житя. Так би і мало бути, бо член, котрий вступить до Р. Н. Союза і платить через 35 років, то може вибрати половину запомоги за житя.

5. Котрі головні урядники побирають сталу місячну платню, не повинні побирати платнї за подорож на конвенцію. Радше ті гроші обернути на фонд шкільний в Америцї.

Павло Гаркавий, член 359. відділу.

104.

1. Назву Р. Н. Союза змінити на „Ruthenian National Union of America", бо вже крайна пора здоймити ярмо чужої назви з нашої рідної орґанїзації.

2. „Свобода" повинна виходити 3 рази на тиждень в обємі 8 сторін друку.

3. Конвенції повинні відбувати ся що 4 роки і то в тій місцевости, де є найбільше відділів Союза.

5. Теперішні головні урядники і тойсамий редактор мають позістати надалї, бо вони всї працюють щиро і справедливо для нашої славної орґанїзації.

6. Щодо „Просьвітної Комісії", то я би просив пп. Делеґатів, аби вибирали до неї людий старших, щирійших і сьвідоміших, бо деякі члени теперішної „Пр. Комісії" не робили нїчого, або робили кривду.

Іван Балко (Андр.), член 203. відділу і відпоручник „Пр. Комісії".

105.

1 Пропоную, щоби назва Р. Н. Союза остала надальше.

2. Щоби розмет був після літ, бо є більше молодих людий ніж жонатих по других плейсах і по всіх стейтах, а хотіли би належати до нашої орґанізації. але кажуть, що [illegible] розмети у нашім Р. Н. Союзі. Я раджу, щоби член, котрий має меньше ніж 20 літ, платив розмет 50 центів; від 20 до 25 літ — 75 цнт; від 25 до 35 літ — $1.00; від 35 до 40 літ — $1.25, а висше 40 літ — $1.50.

3. Щоби члени, котрі належать до Союза через 20 літ, дістали єще за свого житя по $200. Більше не можна давати, бо коли член помре, то мало що зістане посмертного для його фамілії, а кождий чоловік в Америці робить на те, щоби утримувати свою фамілію. Як член помре і зіставить дрібні діти, то їм належала би ся більша запомога.

Ник. Вдовяк, член 223. відділу.

106.

1. Назва нашої славної орґанізації повинна бути змінена на „Русько-український Народний Союз в Америці".

2. Платене розмету після літ уважаю за кривдячо для старших членів.

3. Пропоную, щоби поправити § 180 статута, де сказано, що за утрату всіх пальців на руці або за утрату трох найважнійших пальців, се є великого, вказуючого і середного, побирає член такусаму запомогу, якби і за утрату цілої руки. А за утрату всіх чотирох пальців на руці окрім великого статут ані не згадує.

4. Річні засіданя гол. уряду повинні відбувати ся в домі Р. Н. Союза, бо тоді будуть меньші видатки.

5. Конвенції повинні відбувати ся що 3 роки.

6. Гол. уряд нехай зістане тойсамий, бо він щиро працює для добра нашого народу.

Теодор Титар, делеґат 292. відділу.

107.

1. Назву орґанізації змінити на „Український Народний Союз", коли така зміна не потягне великого кошту з каси орґанізації.

2. Уряд духовного отця знести, бо сей уряд не принесе жадної користи орґанізації тому, що духовний отець чи управитель не може працювати з народом і для народа, бо працювати з народом, се є проти закона філядельфійського штабу. Отже найліпше очистити орґанізацію з духовних аґентів.

3. „Свобода" щоби виходила кождого дня на 8 сторін, або три рази тижнево на 16 сторін. В „Свободі" мають міститись новости американські, новости з українських земель, вісти з цілого сьвіта, всілякі історичні новісти, наукові твори українських і чужих письменників, статі поучаючі о природі, з котрих наш нарід міг би чогось навчити ся і т. п.

4. Розмет змінити, а запровадити систему плаченя після літ; така зміна буде дуже корисна для нашої орґанізації, а передівсім для молодіжи, котра задля високого розмету не приступає до Руського Народного Союза, але йде до Поляків, Словаків і инших чужих, ворожих нам орґанізацій, де молоді члени о много меньше платять.

5. Щоби наша орґанізація побільшила ся в число членів і щоби члени мали більшу охоту працювати для орґанізації, то пропоную, щоби кождий член Р. Н. С. міг дістати орґанізаторську нагороду, яку дотепер дістають місцеві орґанізатори т. є. секретарі. Много членів єсть таких, що не хотять орґанізувати членів до Р. Н. С., кажучи, що на то є орґанізатор, най він дбає про се, бо бере орґанізаторську нагороду.

6. Членські відзнаки щоби були меньші; одна половина відзнаки повинна бути української краски, а друга американської.

С. Л., член 363. відділу.

108.

1. З огляду на теперішні тяжкі часи зміну назви нашої орґанізації треба лишити на будуче. Як змінить ся дотеперішну назву Союза, то з него виступить богато членів.

2. Конвенції можуть відбувати ся що 4 роки.

3. „Свобода" повинна виходити 3 рази на тиждень, щоби члени не потребували читати инших ґазет.

4. Посмертну запомогу поділити на 4 кляси.

5. Головного орґанізатора цілком непотрібно, бо тесаме можуть зробити місцеві орґанізатори.

Стефан Бич, член 113. відділу.

109.

1. Назву орґанізації змінити на „Український Народний Союз". У XX. столітю ми повинні ходити в своїй власній одежи, а не в чужій.

2. До головного уряду вибрати самих Українців. Урядником може бути і сьвященик, коли він є щирий український патріот і дбає про розвій Р. Н. Союза.

3. Розмет платити після дотеперішної системи, а не після літ, бо молодий член умирає нераз скорше ніж старий. Всі члени Союза є собі рівні і всі повинні поносити однакові тягарі.

Стефан Франків, член 357. відділу.

110.

1. Орган Р. Н. Союза „Свобода" щоби виходив 3 рази на тиждень.

2. Зміну назви залишати на ліпші часи, бо тепер безробітє, то не добре буде накладати на незасібних членів нові тягарі.

3 Конвенція щоби відбувала ся що 4 роки.

4. Члени Р. Н. Союза, котрі є здібні на урядників, щоби кандидували найменьше 4 місяці перед виборами.

5. Ті головні урядники, котрі мають сталу місячну платню, не повинні брати окремої дієти ані підчас конвенції ані підчас засідань.

6. Секретарям помічників не потрібно на офіси і прошу тое скасувати.

7. Гол. урядник не може бути в двох урядах, як предсідатель і орґанізатор.

8. Пропоную ось такий параґраф до статута: Кождий член Р. Н. Союза має право до 5 процентової позички на перший морґеч.

9. Дітий до Р. Н. Союза щоби приимати від 6 місяців і таких, котрих батьки не є членами Р. Н. Союза.

Теодор Кінь, предс. 87. відділу.

111.

Прошу Вп. Делеґатів взяти ласкаво під розвагу отсі мої проекти.

1. Щодо зміни назви орґанізації, то я за тим, аби її назвати „Український Н. Союз".

2. Щодо плаченя, то стара система повинна бути змінена на систему після літ. Коли би нова систма увійшла в житє, тоді можна посмертне поділити на 4 кляси або навіть на більше кляс, напр.: 500, 1.000, 1.500, 2.000 дол., а навіть низше, т. є. 250 долярів. В той час могло би ся принимати членів до Р. Н. Союза навіть висше 45 літ житя, однак з тим застереженем, що член перевисшаючий 45 літ житя, вступаючи в члени Р. Н. Союза, не мав би права до висшого обезпеченя як 250 дол., з відповідною місячною вкладкою.

3. Найбільшим бажанем є, щоби XIII. гол. конвенція постарала ся о висші українські школи в Америці, щоби се діло розпочати як найскорше, а членську вкладку на шкільний фонд піднести з 3-ох центів на 5 центів місячно.

4. „Свобода" щоби виходила 2 рази в тижни, а коли би се було неможливе, то хоч побільшити її на 18 сторін.

5. Щоби не було два відділи на одній улици, де 50 членів в двох відділах; ліпше буде так, що 50 членів один відділ, бо через те тратить Р. Н. Союз богато членів, а крім того панує звичайно незгода і роздор межи тими двома відділами.

Віктор Осухівський, делеґат 317. відділу.

112.

1. Назву Р. Н. Союза змінити на „Український Народний Союз". Час вже, щоби ми мали свою рідну назву, а не якийсь малоросійський Союз в Америці.

2. „Свободу" побільшити на 24 сторін і як можливо, то видавати її три рази на тиждень.

3. Щоби „Свобода" не поміщувала адвертайзментів покутних лікарів, банкирів і взагалі всіх тих бізнесменів, що наносять шкоду для загалу.

4. Систему плаченя змінити після літ так, як є в американських асекураціях. Як се можливо, то щоби члени діставали якусь часть посмертного єще за житя.

5. Годжу ся з проектом д. М. Ткачишина, делеґата 218-го відділу, щоби в Р. Н. Союзі завести систему після літ, а посмертне розділити на 4 кляси: 1.000, 500, 250 і 100 долярів.

6. Діти щоби принимати до Р. Н. Союза від одного року житя, а коли дитина платить стало через 16 літ, то виплатити її якусь часть з посмертного.

7. Щоби наша часопись не служила для поодиноких членів, тілько для загалу.

8. Як можливо, то щоби теперішний уряд позістав надалі, бо ті урядники стоять на чолі орґанізації як та скала, що нікуди не дасть ся похилити. Кілько то було ворогів проти Р. Н. Союза, що хотіли його знищити, а вони всі ворожі напади відбили і за те їм належить ся щира подяка, честь і слава.

9. Час би вже подбати про заложене якоїсь висшої української школи, щоби було де молодіж просьвічувати.

10. Пропоную, аби Сьвітла Конвенція не позволила приватним аґентам займати так дорогий час і робити свій приватний інтерес.

11. Конвенції щоби відбували ся що 4 роки в часі і місци, означеним попередною конвенцією.

Іван Витязь, член 239. відділу.

113.

1. Конечно треба змінити назву орґанізації на „Український Народний Союз". Розятрім той огонь, котрий не дав єще полуміни. Най увидить сьвіт, що ми маємо свою питому назву і стоїмо під синьо-жовтим прапором.

2. Розмет змінити після літ, бо тоді будуть приступати до Союза молоді люди, на котрих можна сильнійше оперти ся ніж на старих членах.

3. Коли заведесь табелю після літ, то тим членам старшим, котрі перевисшають 35 і 45 літ житя, треба улекшити хоч щото, бо на них буде затяжко платити, але се можна зробити тільки в такім разі, як член стояв уже через 10 літ у Р. Н. Союзі.

4. Дотеперішні головні урядники щоби зістали надальше, бо вони щиро працюють для добра і розвою Р. Н. Союза. Я їх не хвалю голословно, бо кождий бачить їх роботу.

5. Добре булоб, якби Р. Н. Союз мав свій власний банк. До такого банку не бояв би ся наш робітник зложити свої тяжко запрацьовані центи, бо знав би, що ті центи не пропадуть так, як пропадають по инших банках.

6. „Свобода" щоби виходила щоденно, бо така велика орґанізація як наш Р. Н. Союз може видавати дневник.

Стефан Гуз, 219. відділу.

Спис і цінник книжок

які можна дістати в „Свободі".

Американський Гимн „Май Контрі" під нотами в українськім перекладі. — Ціна .... 10 цт.

*Американець, веселий образ з житя народу зі співами в трох тілях. — Ціна .... 15 цнт.

Америка. — Збірка віршів. — Зміст: Америка. Важкі думи. Галицьким панам у альбом. До сестри. Публика. Се що такого є? В Пенсильвенії. Два образки. Одна лиш калина. Я хочу до дому. Купить мази. Прощане з краєм. Слава Пророка. Поет і Муза. Будучність руського робітника. Вітер по поли. Ой в мене квіточки цвили. — Ціна .... 15 цнт.

Бери та читай. — Ціна .... 30 цнт.

*Блудний син. Образ з житя наших виселенців в Америці у 4 актах зі співами. Ціна 25 ц.

*Вертеп. Сценічна картинка для колядників, що ходять по хатах в часі Різдвяних Сьвят. Ціна .... 10 цт.

В неволі темноти. — Комедія з житя русько-американського народа в 3 актах .. 25 цнт.

Весела книжочка з 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. — Ціна .... 35 цнт.

В старім і новім краю. — Образ з сучасного житя в 4-ох відслонах. Дуже весела штука для аматорських театрів. — При кінци сеї книжки находить ся смішне оповідане „Стадник". — Ціна .... 25 нцт.

*Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий. — Ціна .... 10 цнт.

*Доля галицької сироти. — Ціна .... 5 цнт.

Дещо про звірята, рослини, камінє і скали. — В сій книжці находить ся около 200 цікавих образків звірят, птахів і риб з докладним описом, де вони живуть. — Ціна .... 30 цнт.

Дещо про права і суди в Злуч. Державах, а особливо в стейті Пенсильвенії. — Ціна 10 цнт.

Дорога до сьвідомости: Капітал і праця. — Ціна .... 10 цнт.

Дорога до сьвідомости: Борба кляс і длячого робітники орґанізують ся. — Ціна 10 цнт.

Два брати, з байок братів Ґріммів .. 15 цнт.

Еміґрант. — Дуже веселі пригоди з житя еміґранта. — Ціна .... 15 цнт.

З кого ся насьміваують, з того люди бувають. — Посол Петришин. — Модний адвокат. Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.

З ріжних нив. — Зміст: Вся людська твар з хвалою прийде (вірш). Чого нам дійсно потреба. Не плоти ради, не плоди (вірш). Найбільший духовний поет (Данте Аліґієрі). Михайло Петрович Старицький, батько українського театру і визначний український поет. Як будуть іти пани? Ангел та пустельник (оповіданє). Дещо цікавого із природи і науки. Зі сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.

*Житє і Твори Івана Франка. — Ціна 10 цнт.

Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини праці і житя в Америці. — Ціна .. 15 цнт.

Журавлі. — Зміст: Журавлі (вірш). Закутник (оповіданє). Новітні гайдамаки (вірш). Пісні про Канаду. Пайлот Бют, оповіданє про судьбу молодого робітника-еміґранта. Звідки бере земля тепло. — Ціна .... 15 цнт.

*Жіночий язик, індіяньска казка. Невдалий линч, оповіданє. — Ціна .... 15 цнт.

Зуб за зуб (оповіданє). — Бом (з каліфорнійського житя). Судьба сьвітів. Назва „Русини". — Ціна .... 10 цнт.

За сестрою. — Є се найгарнійше оповіданє з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського, яке дотепер вийшло на американській Руси. — Ціна .... 35 цнт. витворюють ся з них річи необхідні в житю людий. — Ціна .... 25 цнт.

*Казки за циганів. — Ціна .... 10 цнт.

Казки про жидів. — Зміст: як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на гриби, а відтак у ставі потопив. Мужик з жидом в спілці. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Русина правовав. — Ціна .... 15 цнт.

Книжочка рахункова. — Дуже практична книжочка до обчислюваня всяких рахунків; вона є пожиточна так для бизнесменів як і для робітників. З додатком деяких цікавих відомостий. — Ціна .... 30 цнт.

*Мужицька доля. Збірка оповідань. Ціна 10 цт.

Коротка історія Руси до зруйнованя Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. — Ціна .... 10 цнт.

Марія. — Зміст: Марія (уривок з поеми Т. Ш.). На чужині (вірш). Скором (оповіданє). Рік 1903-ий в старім краю. Людоїдство в Конґо. Клопоти кума Софрона (вірш). — Ціна 10 цнт.

Многострадальний народ. (Огляд історії українського народу). — Ціна .... 20 цнт.

Народний рух австро-угорських Русинів. — Ціна .... 20 цнт.

Напад на Січ. — Ціна .... 5 цнт

*Оповідане про Алі Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Ціна .... 20 цнт.

Оповіданя про заздрих Богів. — Ціна 10 цнт

*Провідник, практичний підручник до науки анґлійської мови без помочи учителя з доданєм словара. — Ціна $1.50

Портрет Т. Шевченка, поменшене портрету славного артиста-маляра Ф. Красицького. Величина 13x16 цалів на тревалім папери. Ціна 20 ц.

*Під прапором свободи. Вибір патріотичних деклямацій. — Ціна .... 30 цнт.

*Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди з житя еміґрантів, писані віршом. — Ціна 40 цнт.

Принц і нуждар. Дуже займаюче оповідане славного американського писателя Марка Твейна в перекладі В. Держируки. — Ціна 50 цнт.

Покуса. — Зміст: Покуса (оповідане). З практичної школи (оповід.). Я тут голова (оповід.). Пісня про Канаду. 11.000 метрів над

*Промови, деклямації і желаня на хрестинах, землею. Руському серцю (вірш). Вік людий, зьвірять і ростин. — Ціна .... 10 цнт. заручинах і весілю для кумів, старостів і дружбів. — Ціна .... 10 цнт.

Про кінець сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.

Про нутро землі (з 22 образками). — Розкази про будову землі і її передпотопові здобутки. — Ціна .... 25 цнт.

Переписні картки. — 1) Т. Шевченко (з портрета Красицького), 2) Шевченко в молодім віці, 3) Шевченко в неволи (з власноручного портрета), 4) Родинна хата Т. Шевченка, 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром. — Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах. — 5 карток .... 15 цт.

Руський штукар. 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть І. Забави фізичні і хемічні. Часть II. Штуки з картами. Часть III. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартівливі. — Ціна .... 50 цнт.

Рицар і смерть. — Ціна .... 5 цнт.

Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху. — Ціна .... 10 цнт.

Релігійні віруваня старинних народів. — Зміст: Релігія Єгиптян. Релігія Халдейців. Первісна релігія Індусів. Ісповідники релігії Брама. Релігія Будди. Релігія Перзів. Релігія Жидів. Релігія Греків. Релігія Римлян.—Ціна 20 цт.

*Русько-анґлійський тлумач, з котрого можна дуже скоро навчитись анґлійської мови. — Сторін 256, тверда оправа. — Ціна .. 60 цнт.

Слово ч. 5. — Зміст: Блаженний чоловік (з Псалтира). З книги приповісток Соломона. Чи буде що з наших дітий? Громадське житє Італійців в Ню Йорку. Штука і архітектура на виставі в Ст. Луіс, Мо. Дві левади (оповідане). Дещо цікавого. Зі сьвіта.—Ціна 15 цнт.

Слово ч. 6. — Зміст: Спочив мій дух... (вірш). Спокій души. Не виносить ся серце вже моє (вірш). Потреба літератури. Народні школи в Пенсильвенії. Дорога любови, то Божа дорога. Зі сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.

Смерть. — Зміст: Смерть (фантазія). На провесні у ранці (вірш). Війт (оповідане). Пісня Канадийська. Внутрішний устрій козаччини. Огонь (наукова розвідка). — Ціна 15 цнт.

Степові люди. — Оповідане з житя в донських степах. — Ціна .... 15 цнт.

Страшна пімста. — Оповідане М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна .... 20 цнт.

Сьпівомовки .... 40 цнт.

Свекруха. — Комедія в 3 діях ..... 25 цнт.

Страйк. — Сценічний образ в трох діях з житя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна .... 20 цнт.

Стріляй на смерть! — Робітнича драма в 1-ій дії. (Для аматорських театрів). — Ціна 15 цт.

Товариска ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Вороженє будучности для женщин. Вороженє будучности для мущин. — Ціна .... 15 цнт.

Український сьпіванник .... 60 цнт.

*Хлопська доля. — Ціна .... 5 цнт.

Хто з чого жиє? (Розвідка на тлі економічнім). — „Земля Рече" — Ціна .... 15 цнт.

Через кордон. (Цікаві розкази еміґранта). Еміґрант (вірш). — Ціна .... 15 цнт.

Як мужик ходив до царя правди шукати (оповідане). З гір (вірш). За землю (оповідане). Сьвіт без Аллага (арабська байка). Як вояк пімстив ся на цареви (казка). — Ціна 15 цнт.

Які то є люди на земли? (з 22 образками і 2 мапами). Дуже цікава розвідка про всі раси людий і їх житє. — Ціна .... 50 цнт.

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛІҐІЙНІ.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя, звичайна оправа	1.00
Бог Надежда Моя, кістяна оправа	2.00
Бог Радость Моя, кістяна оправа	1.40
Помилуй нас Боже, звич. оправа	50
Збірник Богомолений, звич. оправа	80
Віночок, для молодіжи, звич. оправа	28
Дорога до неба, кістяна оправа	1.00
Дорога до неба, скіряна оправа	90
Дорога до неба, малий, звич. оправа	32
Друг Души, кістяна оправа	1.80
Друг Души, малий, звич. оправа	50
Горі імієм серця, скіряна оправа	1.10
Горі імієм серця, звич. оправа	34
Хліб Души, кістяна оправа	1.80
Молитвослов для католицьких лиць	1.20
Помилуй нас Воже, для молодіжи, скіряна оправа	80
Коляди	15
Збірник найкрасших пісень церковних	10
Ангельський хор, збірник народ.-церков пісень під ноти ч. I.	25
Ангельський хор, часть II.	5

ДРУКИ:

Книжочки платничі для вписуваня місячних вплат членів до Братств і Товариств, 50 штук	3.50
Метрики хрещеня, шлюбу і смерти, штука	3
Помяпник за померших	10
Листові папери. Листи з вінєтою Т. Шевченка, М. Лисенка, Ів. Франка, Богдана Хмельницького, М. Драгоманова за штуку	2
Книжка для опікунів хорих	1.00
Сьвідоцтва лікарські для хорих членів Бр. і Товариств	3

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ.

Кождий замовляючий книжки повинен вписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Єсли хто замовляє книжки на меншу суму, то належитість може присилати почтовими марками, а при більших замовленях належить посилати гроші через почтовий або експресовий моні-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешкаючі но малих місцевостях повинні при замовлюваню книжок посилати 10 центів на реджістер, бо трафляєсь часто, що хтось другий з краянів забере їм книжки з почти.

Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить присилати наперед, бо американська почта не принимає посилок за посліплатою. Для тих, що хотять занятись розпродажею книжок, даємо значний опуст.

Замовленя належить висилати на адресу:

„SVOBODA"
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

РОЗМЕТ Р. Н. СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ ВЕРЕСЕНЬ 1914 р.

Член на ціле посмертне платить $1.25, на половину посмертного 73 цнт.

ПОШУКУВАНЄ.

Пошукую свого краяна, ТИМКА ПАДУЧАКА. Він походить з Жолчова, а перебував в Гінсдель. Хтоби знав о нім, або він сам, нехай повідомить мене, а дістане $5.00 нагороди. Моя адреса: Mike Sydor, 13 E. 21st Street, Box 92, Bayonne, N. J.